

Ghete Adidas și pianе Steinway autografiate Lang Lang

(Costin Popa – 2 noiembrie 2009)

Este marea vedetă a pianisticii mondiale. La 27 de ani, chinezul înseamnă mai mult decât un virtuoz al clapelor. O industrie a marketingului. A vânzării de imagine. Firmele faimoase îl curtează. Adidas a produs pantofii de sport „Lang Lang”, imediat ce preferința tânărului pentru jogging sau jocul de baschet a devenit notorie. Nu a ezitat să-i poarte, nonconformist și natural, pe străzi, în zilele recentului festival de la Verbier.

Senzație! Renumitul producător Steinway i-a imprimat efigia pe pianе. Oare legendarii Horowitz, Rubinstein sau Benedetti-Michelangeli au avut chipurile imortalizate pe instrumentele lor? Mi-e teamă că nu, chiar dacă unor Vladimir Horowitz și Arturo Benedetti-Michelangeli li se transportau pianele proprii, oriunde cântau.

Stilouri Mont Blanc, ceasuri de lux se adaugă produselor pe care le mediatizează Lang Lang. Ultima ofertă, anunțată pe website-ul oficial, este – deh, vine iarna! – un fular de mătase albastru „regal” cu negru, cu imaginile unor pianе și, bineînțeles, nelipsitul autograf. Costă 150 de dolari! Ieșim din criză cu Lang Lang?

Recent a făcut o vizită la clubul de fotbal Ajax Amsterdam, a dat câteva pase în teren, a executat o lovitură de la 11 m având-o în poartă pe vedeta Stekelenburg și a primit tricoul cu nr.10, inscripționat – putea fi altfel? – „Lang Lang”.

Ce mai, la numai 27 de ani, este o industrie mondială. Pe care știe s-o reprezinte cu brio. Nu numai prin reclamele pe care le promovează și de pe urma cărora câștigă sume fabuloase, ci chiar prin propriul look modern sau prin felul de a se prezenta la pian. Arborează deseori coafura „cu țepi” iar acordurile de forță ale pianului îl găsesc cu mâinile și capul avântate semeț spre înălțimi, ca un învingător. Ceea ce și este! Indubitabil, chiar când cântă, Lang Lang știe să-și vândă bine marfa.

Am... cercetat-o atent la „Septembre Musical”, Festivalul de Muzică Clasică Montreux-Vevey – ediția 2009, în **Concertul pentru pian și orchestră nr.2 în fa minor, op.21** de Chopin.

Pianistică suverană

Calitate înaltă! Tehnică impecabilă! Multe rezultate fabuloase! Pianistică suverană! Lang Lang este maestrul mângâierii claviaturii și pulverizează sunetul în eter ca o boare, după ce o perdea diafană fusese țesută cu ireală transparentă. Partea secundă, **Larghetto**, a respirat aburii visării, care ne-au impregnat spiritul pentru mult timp după aceea. Se simte, Lang Lang caută și în celelalte mișcări asemenea pagini intens poetice, le plămădește cu aceeași minuțiozitate și parcă ostioiește forța cu care ar trebui să înzestreze alte secvențe. Într-adevăr, privește mai rece prima secțiune, **Maestoso** și doar o survolează pe a treia, **Allegro vivace**, fără să-i exploreze profunzimile. Nu-i motiv de îngrijorare. Pentru un tânăr, urmează perioada de acumulări, de filtrare a virtuozității prin prisma introspecțiilor filosofice, de maturizare a demersului artistic. Privită acum în ansamblu,

citirea partiturii a fost o abordare de sorginte evasi-impresionistă a unui opus pulsând de romantism. Și, ca să nu uităm ce dăruit este broderiei, fineței sonore, ne-a oferit – ca bis – un **Preludiu chopinian. Magic Lang Lang!**

A fost acompaniat cu multă atenție și potrivire stilistică de Capela de Stat din Dresda, dirijată de Fabio Luisi, ansamblu care s-a dezlănțuit apoi în **Simfonia Alpilor**, op.64 de Richard Strauss.

Forță descriptivă

Amplul poem, succesiune a imaginilor unei zile petrecute de compozitor în plină natură bavareză, a fost redat cu o coloristică pregnantă. A fost chiar promenada, plimbarea prin codru din primele clipe ale unei dimineți înroșite de răsăritul soarelui, până la apus, la reinstalarea întunericului... ascultând vuietul cascadelor, traversând pajiști înflorite, admirând ghețari monumentali, prin valuri de ceață, adulmecând calmul dinaintea furtunii și rezistând dezlănțuirilor ei. Răzbat gânduri și viziuni, meditații triste și melancolice asupra măreției și misterelor Alpilor. Există în scriitura straussiană o mare forță descriptivă, picturală, pe care Fabio Luisi a simțit-o și a admirat-o fără rezerve. S-a identificat cu ea, însoțind exuberanța latină cu contemplația adâncă.

În orchestra de mari dimensiuni, așa cum a fost impusă de compozitor, pachetul omogen al violinelor, violelor, violoncelelor și bașilor a asigurat respirația amplă și suplețea iar suflătorii – cornii, în special – s-au distins prin acuratețe, prin precizie. De fapt, toți instrumentiștii, de la corzi la lemne, de la alămuri la orgă au fost pânzele pe care penelul dirijorului a zugrăvit lumini și clar-obscururi, tușe groase sau străvezii. Masivitatea și monumentalitatea sonoră s-au împletit cu subtila și rafinată evidențiere a motivelor, făcând din tălmăcirea oferită de Capela de Stat din Dresda și directorul ei muzical, Fabio Luisi, o memorabilă oră de muzică în 22 de plastice episoade.

Întâlnire cu un manager de excepție

Concertul susținut de Staatskapelle Dresden la Auditorium Stravinsky a fost a doua serată a Festivalului Montreux-Vevey. Inaugurarea avusese loc cu Orchestre de la Suisse Romande, dirijată de Marek Janowski (CULTURA, nr.38, 24 septembrie 2009). Ambele au prefătat, la înalte cote valorice, seria manifestărilor din acest an. Printre invitați, Orchestra de Cameră din Basel, Orchestra Tonhalle Zürich, Orchestra de Cameră din Lausanne (dirijată nu de vechea noastră cunoștință Christian Zacharias, ci de Jesus López Cobos, care a acompaniat finaliștii Concursului de Pian „Clara Haskil”), Royal Philharmonic Orchestra (bagheta a aparținut lui Charles Dutoit și a marcat debutul parteneriatului dintre celebra orchestră londoneză și festival, alături de soliștii zilei Martha Argerich și Leonidas Kavakos), Orchestra Colegiului din Geneva, BBC Symphony Orchestra (condusă de câștigătorul Concursului de dirijat de la Besançon).

Marilor orchestre li s-au adăugat recitaliști de forță ca pianistul Ivo Pogorelich sau ansambluri camerale de renume, precum Cvartetul Navarra. Desigur, și nume de tineri instrumentiști în curs de afirmare, selectați cu mare rigurozitate de managementul festivalului, în fruntea căruia se află dl. Tobias Richter. Fiu al celebrului dirijor și interpret bachian de excepție, Karl Richter, Tobias Richter îndeplinește dubla funcție de director al Festivalului Montreux-Vevey și al Operei din Geneva. L-am întâlnit la Montreux și, pentru dialog, am preferat să mă refer la calitatea sa de șef de teatru liric.

Costin Popa: Stimat domnule Richter, conduceți de puțină vreme și Opera din Geneva. Cum gândiți viitorul acesteia?

Tobias Richter: Grand Théâtre de Genève a fost întotdeauna important pe plan internațional și aș dori ca acest lucru să se dezvolte, întrucât sunt foarte multe lucrări valoroase care nu s-au reprezentat încă la noi. Am discutat acest lucru cu dirijorii invitați și mă bucur că aceștia îmi împărtășesc opiniile. Știți, nu sunt un începător.

Am o biografie artistică, deci pot lua decizii în acest sens. Doresc ca proiectele de la Geneva să fie bazate pe experiența mea și să umplu golurile din trecut. Îmi propun ca în fiecare stagiune să avem o operă contemporană, definită prin faptul că autorul ei este în viață. Există la Geneva un ansamblu înclinat către asemenea lucrări. Însă nu urmăresc premierele absolute. Cred că este mai interesant și pentru noi, și pentru compozitori, să se facă o a doua sau a treia producție. Deci voi menține programul de 2-3 premiere tradiționale pe stagiune și voi adăuga cel puțin un opus contemporan. Anul acesta suntem concentrați pe reluarea spectacolului cu **Parsifal**; în 2010 probabil nu vom avea nicio operă de Wagner... mă gândeam totuși la un **Ring** dar nu vreau ca în fiecare stagiune să alegem aceeași compozitori, trebuie să existe variație.

C. P.: Maestrul Marek Janovski a dirijat și a înregistrat Ring-ul wagnerian...

T. R.: Dânsul este directorul artistic al orchestrei Suisse Romande, ansamblu care cântă și în fosa noastră, dar a decis, de cum a venit la Geneva, să nu dirijeze operă. Dorește să aibă maxima satisfacție artistică cu o orchestră mare, pe care nu o putem amplasa în teatru, din cauza spațiului insuficient. Maestrul Janovski mi-a spus că a dirijat aproape totul în operă și nu dorește să se repete. Totuși, voi insista și la fiecare 6 luni îi voi propune un proiect pe care nu l-a mai făcut – totuși – înainte. Rămâne de văzut cât timp va rezista în a-și menține opinia.

C. P.: La Toulouse a avut o nouă montare cu Oedipe de Enescu semnată de Nicolas Joël. Există zvonuri că se va face o nouă producție sau aceeași și la Opéra Bastille, unde Joël este director general. Dumneavoastră v-ați gândit vreodată la Oedipe?

T. R.: Să fiu sincer, nu este în planurile mele. Dar ele nu sunt finale. Pentru că am o relație foarte bună cu Nicolas Joël, dacă există șansa să primesc o propunere de coproducție care să aibă sens și din punct de vedere al contextului dramaturgic, voi fi foarte interesat. Cred că opera lui Enescu nu a fost niciodată cântată la Geneva, deci ar putea fi un proiect atractiv; am planurile făcute până în 2012, așa că poate după aceea.

C. P.: Câte din premierele de la Grand Théâtre de Genève sunt coproducții?

T. R.: Aproape jumătate din ele. Este foarte avantajos.

C. P.: Se întăresc și legăturile cu alte teatre...

T. R.: Desigur, mai ales când ai afinitate cu acele producții. Mai este și vorba despre dimensiuni. Nu au sens coproducțiile dintre teatre de mărime foarte diferită, se consumă multă energie și bani pentru adaptări. Pe viitor trebuie să extindem colaborarea și îmi pare rău că încă nu avem contacte în România. Trebuie găsite noi parteneriate, cel puțin pentru următorii ani.

C. P.: În zilele noastre, lucrul cu regizorii este întotdeauna o provocare. Cum credeți că vă veți descurca cu cei incomozi?

T. R.: Există un criteriu pe care îl consider foarte important: trebuie să invităm regizori care-și cunosc meseria, nu neapărat persoane în vârstă dar regizori care pot citi partitura, care cunosc muzica, care știu să lucreze cu ansamblurile, cu artiștii. Nu țin neapărat să aduc persoane care derulează proiecte crossover și provin, de exemplu, din cinema. La Grand Théâtre de Genève aș dori să formez un grup de profesioniști de marcă. Nu sunt grăbit, trebuie să aștept puțin înainte de a alege. Nici maestrul Janowski nu dorește să compromită muzica prin ceea ce vede în teatru, ca regie. Este opțiunea dânsului și o respect. Avem relații foarte bune între noi.